

Stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru – Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o európskej iniciatíve občanov

[COM(2017) 0482 final – 2017/0220 (COD)]

(2018/C 237/12)

Spravodajkyňa: **Kinga JOÓ**

Konzultácia	Európska komisia 13.9.2017 – Európsky parlament 2.10.2017 – Rada 11.10.2017
Právny základ	článok 24 Zmluvy o fungovaní Európskej únie
Príslušný podvýbor	Podvýbor SC/049 pre nariadenie o európskej iniciatíve občanov
Prijaté v podvýbore	7.2.2018
Prijaté v pléne	14.3.2018
Plenárne zasadnutie č.	533
Výsledok hlasovania (za/proti/zdržalo sa)	201/0/5

1. Závěry a odporúčania

1.1 Európsky hospodársky a sociálny výbor (EHSV) by chcel šesť rokov po nadobudnutí účinnosti nariadenia (EÚ) č. 211/2011 ⁽¹⁾ o iniciatíve občanov zdôrazniť ústrednú úlohu občanov EÚ v európskom projekte a schopnosť nástroja európskej iniciatívy občanov prispieť k preklenutiu demokratického deficitu podporou aktívneho občianstva a participatívnej demokracie.

1.2 EHSV v stanovisku z vlastnej iniciatívy ⁽²⁾ z roku 2016 zdôraznil značné technické, právne a byrokratické problémy s podobou európskej iniciatívy občanov, ako aj zjavnú nadmieru právomocí udelených Európskej komisii. To obmedzilo rozsah verejnej diskusie, ktorú mohla európska iniciatíva občanov vyvolať, a viedlo k limitovaným právnym následným opatreniam v súvislosti s úspešnými iniciatívami.

1.3 V súlade s názormi, ktoré vyjadrili Európsky parlament, Výbor regiónov a európska ombudsmanka sa EHSV domnieva, že súčasná revízia európskej iniciatívy občanov, t. j. nariadenia č. 211/2011, je dôležitým krokom k dosiahnutiu úplného využitia potenciálu európskej iniciatívy občanov.

1.4 EHSV víta nasledujúce zlepšenia obsiahnuté v novom návrhu Európskej komisie na nariadenie o európskej iniciatíve občanov, najmä v tom zmysle, že:

1.4.1 skupina organizátorov bude môcť začať zbierať vyhlásenia o podpore v termíne podľa vlastného výberu;

1.4.2 občianskym výborom bude zaručené právne uznanie, aby sa obmedzila trestná zodpovednosť organizátorov na úmysel a hrubú nebanlivosť;

1.4.3 bude zriadená online platforma pre spoluprácu, kde budú môcť občania EÚ získať informácie a poradenstvo o európskej iniciatíve občanov, a to za predpokladu, že to poskytne podporu organizátorom počas celého procesu registrácie iniciatív a zbierania vyhlásení o podpore. EHSV by chcel byť zapojený do online platformy pre spoluprácu a informovaný o jej vývoji. EHSV sa nazdáva, že je dôležité, aby používatelia platformy boli dobre informovaní o službách spojených s iniciatívami, ktoré EHSV poskytuje organizátorom európskych iniciatív občanov;

1.4.4 Komisia uznáva, že prekladateľské služby, ktoré EHSV od roku 2015 poskytuje všetkým organizátorom európskej iniciatívy občanov, sú potrebné, a že Komisia po registrácii európskej iniciatívy občanov zabezpečí preklad jej obsahu do všetkých úradných jazykov EÚ;

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 65, 11.3.2011, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 35.

1.4.5 členské štáty budú požiadané, aby zjednodušili, obmedzili a štandardizovali systém vnútroštátnych právnych predpisov v oblasti zberu a overovania údajov, a že právo podporiť európsku iniciatívu občanov bude založené na štátnej príslušnosti, aby žiadny občan EÚ nebol vylúčený z tejto iniciatívy;

1.4.6 každý členský štát bude aktívne podporovať európsku iniciatívu občanov a zriadi kontaktné miesta na poskytovanie informácií a pomoci organizátorom európskej iniciatívy občanov, pokiaľ ide o technické otázky a organizovanie kampane v súvislosti s touto iniciatívou;

1.4.7 Európska komisia poskytne trvalý bezplatný softvér na elektronický zber vyhlásení o podpore (OCS) ⁽³⁾ s cieľom zjednodušiť zber a registráciu vyhlásení o podpore, ako aj ich overenie zo strany vnútroštátnych orgánov. Výbor tiež víta skutočnosť, že tento nástroj bude prístupný aj pre osoby so zdravotným postihnutím;

1.4.8 Komisia sa zaviazá zvyšovať povedomie verejnosti o existencii európskej iniciatívy občanov.

1.5 EHSV predkladá tieto pripomienky a odporúčania, ktoré sa týkajú nového návrhu:

1.5.1 Úlohy inštitucionálneho sprievodcu a rozhodovacieho orgánu pri registrácii, ktorými je v súčasnosti poverená Komisia, by sa mali oddeliť. EHSV potvrdzuje svoju pripravenosť pokračovať v podpore iniciatív, a preto môže byť prirodzeným kandidátom na úlohu sprostredkovateľa a inštitucionálneho sprievodcu.

1.5.2 Podľa vzoru EHSV, ktorý pozýva organizátorov iniciatív na rôzne diskusie v rámci svojej skupiny pre európsku iniciatívu občanov, schôdzí sekcií a plenárnych zasadnutí ⁽⁴⁾, by organizátori iniciatív mali mať viac príležitostí na dialóg počas kampane i po jej skončení, a formálna odpoveď Komisie by nemala nevyhnutne znamenať ukončenie dialógu s úspešnými iniciatívami.

1.5.3 EHSV tiež považuje za dôležité ďalej rozvíjať svoju každoročnú konferenciu, Deň európskej iniciatívy občanov, ako miesto pre dialóg, kladí väčší dôraz na výmenu osvedčených postupov medzi organizátormi a vytvárať viac príležitostí na nadväzovanie kontaktov pre organizátorov prebiehajúcich a úspešných iniciatív.

1.5.4 Úspešné iniciatívy by mali sprevádzať príslušné nadväzné opatrenia. So zreteľom na tento cieľ EHSV dúfa, že sa všetky inštitúcie EÚ rovnako zapoja do vytvárania príležitostí, kde by organizátori mali možnosť prezentovať svoje iniciatívy a diskutovať o nich, podľa vzoru EHSV, ktorý pozýva organizátorov iniciatív na rôzne diskusie. EHSV považuje za obzvlášť dôležité, aby sa o úspešných iniciatívach diskutovalo na plenárnych zasadnutiach Európskeho parlamentu s cieľom rozšíriť politický rozmer európskej diskusie o otázkach týkajúcich sa európskej iniciatívy občanov.

1.5.5 S ohľadom na svoje odporúčanie, aby sa zaručilo vyvážené rozdelenie právomocí medzi inštitúciami EÚ, pokiaľ ide o európsku iniciatívu občanov ⁽⁵⁾, EHSV súhlasí s postojom občianskej spoločnosti ⁽⁶⁾, že Európsky parlament by mal zostať jediným organizátorom verejného vypočutia o úspešných iniciatívach občanov, pričom Komisia by mala byť zastúpená na primeranej úrovni. Verejné vypočutia v Európskom parlamente predstavujú kľúčovú udalosť pre organizátorov úspešných európskych iniciatív občanov, aby vyjadrili svoje ciele a aby sa zapojili do diskusie s poslancami EP, ktorí sú zástupcami širšieho spektra občanov EÚ.

1.5.6 Komisia by mala podrobne a jasne odôvodniť všetky svoje rozhodnutia odmietnuť registráciu iniciatívy, či už čiastočnú alebo úplnú.

1.5.7 EHSV víta návrh Komisie umožniť registráciu časti návrhu európskej iniciatívy občanov. Malo by sa však zachovať jediné rozhodnutie o registrácii.

⁽³⁾ OCS je skratka pre online collection software a predstavuje nástroj, ktorý bezplatne poskytuje Európska komisia na elektronický zber údajov. Tento nástroj zjednodušuje zber údajov, ako aj ich overovanie zo strany vnútroštátnych orgánov. OCS je tiež v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 211/2011 a s vykonávacím nariadením Komisie (EÚ) č. 1179/2011: <https://joinup.ec.europa.eu/software/ocs/description>.

⁽⁴⁾ Rozhodnutie predsedníctva EHSV zo 14. 10. 2014 o interných kritériách pre pozývanie organizátorov na plenárne zasadnutia a schôdze sekcií.

⁽⁵⁾ Bod 1.4.5 stanoviska Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru na tému Európska iniciatíva občanov (revízia) (stanovisko z vlastnej iniciatívy) z 13. júla 2016.

⁽⁶⁾ EHSV usporiadal verejnú diskusiu o novom návrhu európskej iniciatívy občanov s organizáciami občianskej spoločnosti 12. 12. 2017.

1.5.8 Vzhľadom na význam európskej iniciatívy občanov pre demokraciu EÚ, na jej nedávne zavedenie, ako aj vzhľadom na to, že realizácia zmien vyplývajúcich zo súčasnej revízie právnych predpisov si bude vyžadovať značný čas, by obdobie na preskúmanie európskej iniciatívy občanov malo zostať tri roky.

1.5.9 EHSV teší, že Európska komisia uznala hodnotu a neustálu potrebu prekladateľských služieb, ktoré EHSV poskytuje od roku 2015. Poskytovanie prekladateľských služieb v budúcnosti zo strany Komisie by malo zahŕňať aj prílohy návrhu európskej iniciatívy občanov. Je to dôležité preto, aby sa uľahčilo lepšie pochopenie návrhov iniciatívy zo strany verejnosti ⁽⁷⁾.

1.5.10 EHSV uznáva význam a potrebu ďalšej diskusie s cieľom rozhodnúť o tom, či sa má znížiť minimálny vek na podporu európskej iniciatívy občanov.

2. Všeobecné pripomienky

2.1 Európska iniciatíva občanov je inovatívny nástroj, ktorý bol zavedený Lisabonskou zmluvou, a takisto dôležitá súčasť súčasného a budúceho rozvoja nadnárodnej participatívnej demokracie v EÚ ⁽⁸⁾. Európska iniciatíva občanov je právo, ktoré je odvodené od práva občanov podieľať sa na demokratickom živote Únie. Európska iniciatíva občanov by mala uľahčiť aktívnu účasť občanov na vytváraní agendy EÚ a rozhodovacom procese rozšírením verejných diskusií v EÚ a poskytnutím príležitosti pre občanov priamo vyzvať Komisiu, aby predložila právny akt Únie.

2.2 Pravidlá a postupy, ktorými sa riadi európska iniciatíva občanov, sú obsiahnuté v nariadení EÚ, ktoré bolo prijaté 16. februára 2011 a nadobudlo účinnosť 1. apríla 2012 ⁽⁹⁾. Európska komisia predložila nové nariadenie 13. septembra 2017 ako súčasť balíka opatrení sprevádzajúceho správu o stave Únie.

2.3 Podľa platného nariadenia môžu európsku iniciatívu občanov zorganizovať a/alebo podpísať všetci občania EÚ, ktorí dovŕšili vek potrebný na nadobudnutie práva voliť vo voľbách do Európskeho parlamentu ⁽¹⁰⁾. Iniciatívy majú podobu občianskeho výboru. Organizácie môžu propagovať alebo podporovať tieto iniciatívy, ak pri tom zachovávajú úplnú transparentnosť.

2.4 Postup stanovený pre európsku iniciatívu občanov možno zhrnúť do troch fáz:

2.4.1. Počiatočná fáza predpokladá vytvorenie občianskeho výboru ⁽¹¹⁾, formálnu registráciu iniciatívy ⁽¹²⁾, ktorá podlieha posúdeniu prípustnosti zo strany Komisie ⁽¹³⁾, a osvedčenie elektronického systému zberu podpisov ⁽¹⁴⁾.

2.4.2. Vo fáze zberu je potrebné zozbierať 1 milión „vyhlásení o podpore“ (podpisov) počas maximálne 12 mesiacov v najmenej siedmich krajinách EÚ ⁽¹⁵⁾. Podpisy osvedčujú príslušné vnútroštátne orgány ⁽¹⁶⁾ a úspešná európska iniciatíva občanov je potom predložená Komisii.

⁽⁷⁾ V súvislosti s diskusiou o význame príloh pozri vec T-529/13 Izsák a Dabis/Komisia, body 47 – 58.

⁽⁸⁾ Článok 11 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii (ZEU) a článok 24 ods. 1 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ).

⁽⁹⁾ Nariadenie (EÚ) č. 211/2011.

⁽¹⁰⁾ V každom členskom štáte je potrebné dovŕšiť vek 18 rokov okrem Rakúska, kde stačí dovŕšiť vek 16 rokov.

⁽¹¹⁾ Občiansky výbor by sa mal skladať najmenej zo siedmich občanov s pobytom v siedmich členských štátoch EÚ.

⁽¹²⁾ Opis iniciatívy musí mať maximálne 800 znakov (100 znakov názov, 200 opis a 500 podrobnejšie informácie o cieľoch).

⁽¹³⁾ Nariadenie (EÚ) č. 211/2011, článok 4 ods. 2. Najdôležitejší je článok 4 ods. 2 písm. b), v ktorom sa požaduje, aby navrhovaná iniciatíva zjavne nebola mimo rámca právomocí Komisie predložiť návrh právneho aktu Únie na účely vykonávania zmlúv. V súvislosti s hodnotením rozhodnutí Komisie o registrácii pozri James Organ, *Decommissioning direct democracy? A critical analysis of Commission decision-making on the legal admissibility of European Citizens Initiative proposals*, 10 *EuConst* (2014), 422–443.

⁽¹⁴⁾ Nariadenie (EÚ) č. 211/2011, článok 6. V nariadení sa stanovuje, že tento proces zabezpečujú príslušné orgány každého členského štátu, v ktorom sa zbierajú vyhlásenia o podpore.

⁽¹⁵⁾ V nariadení sa stanovuje povinnosť dosiahnuť minimálny počet podpisov z každej krajiny v pomere k počtu obyvateľov, <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/signatories>.

⁽¹⁶⁾ Nariadenie (EÚ) č. 211/2011, článok 15.

2.4.3. Po predložení a pred stretnutím s organizátormi Komisia posúdi úspešnú iniciatívu. V Európskom parlamente sa uskutoční verejný výpočetie. Komisia musí v lehote troch mesiacov rozhodnúť, do akej miery prijme legislatívny návrh iniciatívy a či vôbec, a musí reagovať oznámením.

2.5 K dnešnému dňu podpísalo európske iniciatívy občanov viac ako 8 miliónov občanov EÚ. Hoci bolo predložených 69 iniciatív, iba 48 z nich bolo registrovaných Komisiou a z nich iba štyri zozbierali aspoň jeden milión podpisov⁽¹⁷⁾. Na úspešné iniciatívy prišlo niekoľko pozitívnych reakcií, avšak iba jedna úspešná iniciatíva viedla k tomu, že sa Komisia zaviazala predložiť nový legislatívny návrh⁽¹⁸⁾.

2.6 Medzi inštitúciami EÚ, organizátormi a zástupcami organizovanej občianskej spoločnosti je rozšírený názor, že nástroj európskej iniciatívy občanov aj napriek niektorým pozitívnym technickým zmenám ani zďaleka nedosiahla využitie svojho úplného demokratického potenciálu. Komisia v Deň európskej iniciatívy občanov 2017⁽¹⁹⁾ oznámila, že vykoná úplné legislatívne preskúmanie. Ide o významnú príležitosť posilniť verejnú diskusiu na úrovni EÚ a schopnosť verejnosti vytvárať agendu a rozhodovať s cieľom ovplyvniť politiku EÚ prostredníctvom európskej iniciatívy občanov. Vo všeobecnosti prevláda názor, že európska iniciatíva občanov má potenciál združiť občanov EÚ vo veciach, ktoré ich spájajú, a posilniť pocit európskej identity.

2.7 Organizátori európskej iniciatívy občanov zdôraznili, že prínosom je aj samotný proces európskej iniciatívy občanov v podobe utvárania sietí za spoločnú vec, čo dopĺňa cieľ zozbierať 1 milión podpisov.

3. Inštitucionálna reakcia na európsku iniciatívu občanov

3.1 EHSV zviditeľnil európsku iniciatívu občanov na svojom výročnom dni európskej iniciatívy občanov⁽²⁰⁾ a zriadil asistenčnú službu pre túto iniciatívu⁽²¹⁾, ktorá jej organizátorom poskytuje okrem iného preklady opisu európskej iniciatívy občanov (na požiadanie do troch pracovných dní), tlačené a online publikácie o európskej iniciatíve občanov a rôzne príležitosti prezentovať túto iniciatívu na schôdzach ad hoc skupiny výboru pre európsku iniciatívu občanov, schôdzach sekcií a plenárnych zasadnutiach⁽²²⁾.

3.2 EHSV prijal 13. júla 2016 svoje stanovisko z vlastnej iniciatívy⁽²³⁾, v ktorom odporúčal, aby sa európska iniciatíva občanov zefektívnila, lepšie zviditeľnila a stala sa ľahšie použiteľnou pre občanov.

3.3 Závery štúdie⁽²⁴⁾ Európskeho parlamentu boli začlenené v októbri 2015 do uznesenia⁽²⁵⁾, v ktorom Parlament formálne požiadal o preskúmanie nariadenia o európskej iniciatíve občanov a sformuloval dôrazné odporúčania na zmenu adresované Komisii. Európsky parlament tiež vypracoval návrh iniciatívnej správy v roku 2017⁽²⁶⁾, v ktorej navrhol zmeny nariadenia o európskej iniciatíve občanov.

⁽¹⁷⁾ Tieto návrhy boli úspešné: *Voda a sanitácia sú ľudským právom! Voda je verejným statkom, nie komoditou! Stop vivisekcií, Jeden z nás; a Zákaz glyfozátu a ochrana ľudí a životného prostredia pred toxickými pesticídmi*: <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/initiatives/successful>.

⁽¹⁸⁾ Oznámenie Komisie o európskej iniciatíve občanov *Zákaz glyfozátu a ochrana ľudí a životného prostredia pred toxickými pesticídmi*, C(2017) 8414 final. Komisia 1. februára 2018 prijala aj návrh na revíziu smernice o pitnej vode, ktorý je súčasťou reakcie na európsku iniciatívu občanov Right2Water.

⁽¹⁹⁾ Deň európskej iniciatívy občanov je výročná konferencia, ktorú organizuje EHSV. Partnermi Dňa európskej iniciatívy občanov 2017 boli Európsky výbor regiónov, organizácie The ECI Campaign, European Citizens' Action Service, University of Liverpool, School of Law and Social Justice, Democracy International, Initiative and Referendum Institute Europe a People2power. Revíziu európskej iniciatívy občanov oznámil prvý podpredseda Frans Timmermans na úvodnom zasadnutí.

⁽²⁰⁾ Prvý ročník Dňa európskej iniciatívy občanov sa konal 30. marca 2012, deň pred nadobudnutím účinnosti nariadenia o občianskej iniciatíve. Odvtedy EHSV zorganizoval šesť ročníkov, ktoré sa konajú každý rok v apríli. Siedmy ročník v roku 2018 sa bude konať 10. apríla.

⁽²¹⁾ Bližšie informácie obsahuje publikácia EHSV Asistenčná služba pre európsku iniciatívu občanov v Európskom hospodárskom a sociálnom výbore.

⁽²²⁾ Pozri poznámku pod čiarou 4.

⁽²³⁾ Stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy na tému *Európska iniciatíva občanov (revízia)* (Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016, s. 35).

⁽²⁴⁾ Výskumná služba Európskeho parlamentu, *Implementation of the European Citizens' Initiative*. The experience of the first three years, 2015.

⁽²⁵⁾ Uznesenie Európskeho parlamentu z 28. októbra 2015 k európskej iniciatíve občanov (2014/2257(INI)). Spravodajca: György Schöpflin, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P8-TA-2015-0382+0+DOC+XML+V0//SK>.

⁽²⁶⁾ Návrh správy – Revízia nariadenia (EÚ) č. 211/2011 o iniciatíve občanov, 11.9.2017: <http://www.europarl.europa.eu/committees/sk/afco/draft-reports.html?ufolderComCode=AFCO&ufolderLegId=8&ufolderId=09289&linkedDocument=true&urefProcYear=&urefProcNum=&urefProcCode=>.

3.4 V marci 2015 v nadväznosti na vyšetrovanie z vlastného podnetu vypracovala európska ombudsmanka jedenásť usmernení zameraných na zlepšenie iniciatívy⁽²⁷⁾ a v júli 2017 poslala otvorený list Komisii, aby toto vyšetrovanie ďalej podporila⁽²⁸⁾.

3.5 V októbri 2015 Výbor regiónov prijal stanovisko, ktoré je priaznivo naklonené urýchlenej a zásadnej revízii nariadenia⁽²⁹⁾, a o ďalšom stanovisku bude hlasovať na svojom plenárnom zasadnutí v marci 2018.

3.6 V apríli 2015 Komisia zverejnila správu o dosiahnutých výsledkoch a vo februári 2016 odpoveď na návrhy Európskeho parlamentu, v ktorej uznala problémy, s ktorými sa stretávajú občania pri organizovaní a podpore európskych iniciatív občanov.

3.7 Organizátori európskej iniciatívy občanov napadli niekoľko rozhodnutí Komisie o registrácii iniciatív pred Súdny dvorom⁽³⁰⁾ a prostredníctvom sťažností Európskej ombudsmanke⁽³¹⁾. Rozhodnutia v týchto veciach zintenzívnili tlak na zmenu nariadenia o európskej iniciatíve občanov, najmä pokiaľ ide o čiastočnú registráciu iniciatívy a povinnosť Komisie objasniť svoje rozhodnutie.

4. Úloha EHSV a európska iniciatíva občanov

4.1. EHSV ako most medzi európskymi inštitúciami a organizovanou občianskou spoločnosťou bol od samého počiatku zapojený do diskusie o európskej iniciatíve občanov. Svedčia o tom doterajšie stanoviská⁽³²⁾, podpora, ktorú poskytuje európskej iniciatíve občanov, a vytvorenie skupiny ad hoc na monitorovanie vývoja a vykonávania tohto práva zúčastňovať sa na demokratickom živote Únie⁽³³⁾.

4.2. EHSV sa bude aj naďalej aktívne zapájať do multiinštitucionálneho úsilia v procese európskej iniciatívy občanov s dvojitoú úlohou sprostredkovateľa iniciatív a inštitucionálneho sprievodcu. K iniciatívam a právomociam EHSV patrí:

4.2.1. podujatie Deň európskej iniciatívy občanov, ktoré každoročne organizuje EHSV, aby zviditeľnil túto iniciatívu, zohralo dôležitú úlohu, pokiaľ ide o udržanie európskej iniciatívy občanov na poprednom mieste inštitucionálneho programu EÚ. Deň európskej iniciatívy občanov už je významnou príležitosťou pre dialóg medzi organizátormi iniciatívy, inštitúciami EÚ a ostatnými zainteresovanými stranami, na zhodnotenie stavu realizácie a účinnosť iniciatívy a na výmenu najlepších postupov a nadväzovanie kontaktov medzi podporovateľmi a ďalšími zainteresovanými stranami, a okrem toho slúži úspešným iniciatívam ako platforma pre dialóg. EHSV bude ďalej ťažiť z úspechu Dňa európskej iniciatívy občanov a rozšíri rozsah pôsobnosti a úlohu konferencie, napríklad pravidelným preskúmaním nadväzujúcich opatrení, ktoré Komisia prijala ako reakciu na úspešné európske iniciatívy občanov. Deň európskej iniciatívy občanov organizuje ad hoc skupina v spolupráci s príslušnými strategickými partnermi;

4.2.2. vypracovanie praktickej príručky, teraz už v treťom vydaní, s cieľom propagovať a podporovať európsku iniciatívu občanov⁽³⁴⁾. Výbor tiež prisudzuje kľúčovú úlohu európskej iniciatíve občanov v ďalšej publikácii s názvom *Európsky pas aktívneho občianstva*⁽³⁵⁾ (dostupná v tlačenej podobe a vo formáte HTML⁽³⁶⁾), ktorej cieľom je informovať občanov EÚ o všetkých ich právach a podporovať nadnárodnú participatívnu demokraciu;

⁽²⁷⁾ Prípád: OI/9/2013/TN otvorený 18. 12. 2013 a rozhodnutie zo 4. 3. 2015: <http://www.ombudsman.europa.eu/sk/cases/decision.faces/it/59205/html.bookmark>.

⁽²⁸⁾ Prípád: SI/6/2017/KR, list z 11. 7. 2017: <https://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/sk/81311/html.bookmark>.

⁽²⁹⁾ Výbor regiónov, stanovisko na tému *Európska iniciatíva občanov* (Ú. v. EÚ C 423, 17.12.2015, s. 1).

⁽³⁰⁾ Najmä rozsudky súdu, ktoré boli v prospech žaloby, z 3. 2. 2017 vo veci T-646/13 (Minority SafePack); z 10. 5. 2017 vo veci T-754/14 (Stop TTIP); a z 12. 9. 2017 vo veci C-589/15 P (One million signatures for a Europe of solidarity).

⁽³¹⁾ Rozhodnutia vo veci 1086/2017/PMC zo 4. 10. 2017 (Mum, Dad & Kids), vo veci 1609/2016/JAS z 18. 4. 2017 (Stop vivisekcií) a sťažnosti 402/2014/PMC (dôverné) z 3. 3. 2015 a 2071/2013/EIS z 12. 12. 2014 (Stop vivisekcií).

⁽³²⁾ Stanovisko EHSV na tému *Zavádzanie Lisabonskej zmluvy do praxe: Participatívna demokracia a európska iniciatíva občanov* (článok 11) (Ú. v. EÚ C 354, 28.12.2010, s. 59).

Stanovisko EHSV na tému *Európska iniciatíva občanov* (Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 182).

Stanovisko EHSV z vlastnej iniciatívy na tému *Európska iniciatíva občanov* (revízia) (Ú. v. EÚ C 389, 21.10.2016).

⁽³³⁾ Skupina ad hoc EHSV pre európsku iniciatívu občanov bola založená v októbri 2013, aby poskytovala politické usmernenia v súvislosti s touto iniciatívou a monitorovala vývoj v tejto oblasti.

⁽³⁴⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-566-sk-n.pdf>.

⁽³⁵⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/qe-04-15-149-sk-n.pdf>.

⁽³⁶⁾ <http://www.eesc.europa.eu/eptac/en>.

4.2.3. pozývanie organizátorov iniciatív, ktoré spadajú do rozsahu oblastí pôsobnosti výboru, aby svoje iniciatívy predstavili v EHSV⁽³⁷⁾. Tieto príležitosti umožňujú EHSV poskytnúť organizátorom európskej iniciatívy občanov platformu na stretnutie so zástupcami občianskej spoločnosti a sociálnymi partnermi a zviditeľniť európsku iniciatívu občanov ako demokratický nástroj pri zachovaní neutrálnej pozície, pokiaľ ide o príslušné špecifické politické otázky;

4.2.4. poskytovanie stanoviska z vlastnej iniciatívy na tému úspešnej európskej iniciatívy občanov, ak spadá do rozsahu pôsobnosti EHSV;

4.2.5. zástupcovia EHSV by sa mali zúčastňovať na každom verejnom vypočutí Európskeho parlamentu, ktoré sa týka úspešných iniciatív, a tak prispievať k procesu medziinštitucionálnej analýzy možností, ako reagovať na úspešnú európsku iniciatívu občanov. EHSV by mal byť štandardne pozývaný na verejné vypočutie⁽³⁸⁾. Stanovisko EHSV bude vychádzať z rozpráv na plenárnom zasadnutí EHSV, na ktoré budú pozývaní organizátori.

4.2.6. EHSV víta online platformu pre spoluprácu a chcel by byť do nej zapojený a informovaný o jej vývoji. EHSV sa nazdáva, že pre používateľov platformy je dôležité, aby boli dobre informovaní o službách spojených s iniciatívami, ktoré EHSV poskytuje organizátorom európskych iniciatív občanov.

4.2.7. EHSV bude naďalej agitovať za silnejšiu a účinnejšiu európsku iniciatívu občanov a zvyšovať informovanosť na národnej a miestnej úrovni, napríklad prostredníctvom svojich vlastných iniciatív „Going Local“.

5. Pripomienky k zmenám nariadenia

5.1. Európska iniciatíva občanov mala byť jasná, jednoduchá a ľahko použiteľná. Mnoho organizátorov európskej iniciatívy občanov, zástupcov organizácií občianskej spoločnosti⁽³⁹⁾, pripomienkujúcich z akademickej obce⁽⁴⁰⁾ a inštitucionálnych subjektov však poukázalo na významné technické a právne problémy v súvislosti s európskou iniciatívou občanov. EHSV víta návrh Komisie na reformu nariadenia s cieľom vyriešiť zložitejšie inštitucionálne, právne a organizačné problémy a podporovať dialóg medzi občanmi a inštitúciami. To zas posilní celoeurópske diskusie, ktoré proces európskej iniciatívy občanov uľahčuje, bez ohľadu na to, či daná iniciatíva dosiahne jeden milión podpisov, alebo nie.

5.2. EHSV opätovne vyjadruje dôraznú podporu európskej iniciatívy občanov. EHSV je presvedčený, že správne a úplné vykonávanie európskej iniciatívy občanov môže pomôcť preklenúť priepasť medzi občanmi EÚ a európskymi inštitúciami a výrazne zlepšiť zapojenie občanov do demokratického života Únie. Je tiež veľmi dôležitým krokom k širšiemu rozvoju participatívnej demokracie v EÚ.

5.3. EHSV uznáva silnú medziinštitucionálnu podporu európskej iniciatívy občanov a víta návrhy Európskeho parlamentu, Výboru regiónov a európskej ombudsmanky na zmenu. Každá inštitúcia zohráva dôležitú úlohu počas kampaní európskej iniciatívy občanov a po nich s cieľom poskytnúť pomoc a príležitosti na dialóg medzi inštitúciami a organizátormi.

5.4. EHSV odporúča, aby každý členský štát zriadil kontaktné miesta na poskytovanie informácií a pomoci organizátorom európskej iniciatívy občanov, pokiaľ ide o technické otázky a organizovanie kampane v súvislosti s touto iniciatívou, a aby aktívne podporoval túto iniciatívu na národnej a miestnej úrovni.

5.5. Na účely zjednodušenia a zefektívnenia nástroja európskej iniciatívy občanov EHSV predkladá tieto návrhy na reformu nariadenia:

⁽³⁷⁾ Pozri poznámku pod čiarou 4.

⁽³⁸⁾ 2. februára 2014 vtedajší predseda EHSV Henri Malosse zaslal vtedajšiemu predsedovi Európskeho parlamentu Martinovi Schulzovi oficiálny list, v ktorom vyjadril záujem EHSV byť pravidelne pozývaný na verejné vypočutia o úspešných európskych iniciatívach občanov.

⁽³⁹⁾ C. Berg, J. Tomson, *An ECI that works! Learning from the first two years of the European Citizens' Initiative*, 2014: <http://ecithatworks.org/>.
⁽⁴⁰⁾ Medzi nedávne články patria: Organ, *EU Citizen Participation, openness and the European Citizens Initiative: the TTIP legacy*, 54 CMLRev 1713–1748 (2017); Karatzia, *The European Citizens Initiative and the EU institutional balance: On realism and the possibilities of affecting EU lawmaking*, 54 CML Rev. (2017), 177–208; a Vogiatzis, *Between discretion and control: Reflections on the institutional position of the Commission within the European citizens' initiative process*, European Law Journal (23), 2017, s. 250 – 271.

5.5.1. Úlohy Komisie ako inštitucionálneho sprievodcu⁽⁴¹⁾ pre organizátorov európskej iniciatívy občanov a rozhodovacieho orgánu pri registrácii by sa mali oddeliť. Je to veľmi dôležité, aby sa vyriešil možný konflikt záujmov v rámci Komisie a umožnilo úplné a účinné vykonávanie nástroja európskej iniciatívy občanov. EHSV by mohol byť prirodzeným kandidátom na úlohu inštitucionálneho sprievodcu.

5.5.2. Malo by existovať viac príležitostí viesť dialóg s organizátormi európskej iniciatívy občanov v priebehu a po skončení kampane na zvýšenie politického profilu tém kampaní iniciatív. So zreteľom na tento cieľ EHSV dúfa, že sa všetky inštitúcie EÚ rovnako zapoja do vytvárania príležitostí pre organizátorov prezentovať svoje iniciatívy a diskutovať o nich, podľa vzoru EHSV, ktorý pozýva organizátorov iniciatív na rôzne diskusie v rámci svojej skupiny pre európsku iniciatívu občanov, schôdzi sekcií a plenárnych zasadnutí. Pokiaľ ide o tieto príležitosti viesť dialóg, kľúčovú úlohu zohráva vypočutie na plenárnych zasadnutiach v Európskom parlamente.

5.5.3. Musia sa zabezpečiť primerané opatrenia v nadväznosti na úspešné iniciatívy. V súlade s právom iniciatívy Európskej komisie ju EHSV žiada, aby počítala s vypracovaním legislatívneho návrhu do 12 mesiacov po skončení kampane alebo aby poskytla úplné odôvodnenie rozhodnutia nepredložiť žiaden návrh.

5.5.4. Okrem vypočutí konaných v Európskom parlamente a stretnutí Komisie s organizátormi by mala Komisia nadviazať užšie vzťahy s organizátormi európskej iniciatívy občanov. Na tento účel sa treba spoločne s organizátormi zapájať do akcií, ktoré sa uskutočňujú v súvislosti s témou úspešnej európskej iniciatívy občanov po tom, ako Komisia poskytne svoje prvé stanovisko.

5.5.5. S cieľom zabezpečiť správnu rovnováhu medzi úlohami a právomocami EHSV súhlasí s názorom vyjadreným občianskou spoločnosťou počas vypočutia EHSV, že Parlament by mal byť naďalej jediný organizátor verejného vypočutia o úspešnej európskej iniciatíve občanov.

5.5.6. Všetky rozhodnutia Komisie odmietnuť zaregistrovať iniciatívu, či už čiastočne alebo úplne, by mali byť podrobne a jasne odôvodnené.

5.5.7. EHSV víta návrh Komisie umožniť čiastočnú registráciu. V záujme prijímania jasných a jednoduchých postupov a kritérií registrácie európskej iniciatívy občanov by sa však malo zachovať jediné rozhodnutie o registrácii. Komisia by mohla organizátorom poskytovať poradenstvo o právnom základe ich návrhu pred predložením a navrhnúť možné riešenia, aby sa predišlo neprípustnosti.

5.5.8. EHSV bude sledovať diskusiu o znížení minimálneho veku na podporu európskej iniciatívy občanov a zapojenie sa do nej. EHSV si uvedomuje, že táto problematika vyvoláva veľa otázok, ale zároveň uznáva, že je potrebná ďalšia diskusia.

5.5.9. Je dôležité, aby lehota na preskúmanie európskej iniciatívy občanov boli i naďalej tri roky. Dôvodom je význam európskej iniciatívy občanov pre demokraciu EÚ, jej nedávne zavedenie, ako aj čas potrebný na realizáciu zmien vyplývajúcich zo súčasnej revízie právnych predpisov.

5.5.10. Mali by sa posilniť postupy informovania občanov a zvyšovania povedomia o európskej iniciatíve občanov. Táto činnosť sa musí vyvíjať predovšetkým formou ad hoc kampaní, ktoré by podporovala Komisia a členské štáty. Vzhľadom na to EHSV tiež navrhuje, aby sa skupine organizátorov umožnilo informovať zainteresovaných podporovateľov (s ich povolením) o vývoji a výsledkoch dosiahnutých v rámci kampane. Analogicky to platí aj pre Komisiu, ktorá musí účinnejšie propagovať opatrenia v nadväznosti na úspešné iniciatívy, ako aj informovať o nich v prvom rade skupinu organizátorov.

5.5.11. EHSV oceňuje, že Európska komisia uznala potrebu prekladateľských služieb, ktoré EHSV poskytuje od roku 2015. Poskytovanie prekladateľských služieb by malo zahŕňať aj preklad príloh návrhu európskej iniciatívy občanov⁽⁴²⁾. Je to dôležité preto, aby sa uľahčilo lepšie pochopenie návrhov iniciatív zo strany verejnosti.

5.5.12. Mali by sa preskúmať nové spôsoby vytvárania prepojení medzi online zberom podpisov a sociálnymi a digitálnymi médiami s cieľom osloviť čoraz širšie publikum.

V Bruseli 14. marca 2018

Predseda
Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru
Georges DASSIS

⁽⁴¹⁾ Pozri body 1.2 a 4.3.2 stanoviska EHSV o iniciatíve občanov, Úradný vestník Európskej únie (Ú. v. EÚ C 44, 11.2.2011, s. 182).

⁽⁴²⁾ V súvislosti s diskusiou o význame príloh pozri vec T-529/13 Izsák a Dabis/Komisia, body 47 – 58.